

2. Пивоваров В. М. Формування компетентності здобувачів вищої освіти через медіаресурс стрічки новин сайту СБУ. Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасна філологія: теорія та практика». Київ : Нац. акад. СБУ, 2024. С.171-172. URL: <https://dspace.nlu.edu.ua//jspui/handle/123456789/20110>

ВПЛИВ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ АУДИТУ НА РОЗВИТОК АУДИТОРСЬКОЇ ПРАКТИКИ В УКРАЇНІ

С.В. Підвербна, здобувач вищої освіти 4 курсу,

Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, м. Харків

У наш час глобалізація та інтеграційні процеси мають дуже великий вплив на економіку України. Досвід фахівців з усього світу, передусім європейських країн, активно залучається в різних сферах економічної діяльності, зокрема і в аудиторській практиці. Законодавча база, що регулює методику аудиту в Україні, залишається обмеженою, тому аудитори дедалі частіше використовують Міжнародні стандарти аудиту (МСА) для підвищення якості своєї роботи.

Аудит є ключовим інструментом з надання впевненості щодо фінансового стану підприємства як внутрішнім, так і зовнішнім користувачам. В умовах воєнно-політичної нестабільності та економічної трансформації питання розвитку аудиторських послуг в Україні є особливо актуальним. Це зумовлює потребу у вдосконаленні методики та організації аудиторської діяльності на основі МСА.

Вплив, а також виклики та переваги, інтеграції аудиторських послуг України до ринку Європи досліджували такі вчені, як О. М. Мартинюк, О.

О. Шаповал, Л. І. Стельмах, О. В. Демченко та інші. Зокрема науковиця А. Каратніцька з Польщі вивчала питання відповідності аудиторських стандартів в Україні європейським нормам та вимогам [1, с. 48].

Значну увагу аспекту еволюції та становлення аудиту в Україні приділяли такі дослідники: М.Т. Білуха, Ф.Ф. Бутинець, В.Г. Гетьман, Г.М. Давидов, В.П. Завгородній, В.С. Рудницький, І.І. Пилипенко, Н.Г. Здирко, В.Ю. Фабіянська тощо. Вищезгадані науковці присвячують свої праці питанням розвитку аудиторської діяльності, використання міжнародних стандартів аудиту та удосконалення методології аудиту, пошуку шляхів залучення досвіду аудиторської практики з-за кордону, проблемам контролю якості аудиторських тощо [2, с. 38].

У той час як вищезгадані дослідники заклали міцну основу для розуміння розвитку аудиту, стрімкий темп глобальних трансформацій та постійна зміна бізнес-середовища зумовлюють необхідність більш пильної уваги до актуального та комплексного аналізу практичних механізмів впровадження Міжнародних стандартів аудиту (МСА) на рівні аудиторської діяльності в умовах сьогодення.

Міжнародні стандарти аудиту (МСА) – це сукупність професійних стандартів, що регулюють аудиторську діяльність і розкривають аспекти етики та контролю якості, які визначені міжнародними стандартами контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг, прийнятими Радою з міжнародних стандартів аудиту та надання впевненості і Міжнародним кодексом етики, ухваленим Радою з міжнародних стандартів етики для бухгалтерів, які оприлюднені Міжнародною федерацією бухгалтерів. Міжнародні стандарти аудиту були створені з метою уніфікувати підхід до аудиту та надання аудиторських послуг і забезпечити єдину та якісну основу для здійснення аудиту [3].

Офіційною датою започаткування аудиту в Україні вважається 1993 рік, коли був виданий Закон України «Про аудиторську діяльність» від

22.04.1993 № 3125-ХІІ, що забезпечував правові засади здійснення аудиторської діяльності України та визначав систему незалежного фінансового контролю, що захищала інтереси власника [4]. В першій редакції цього Закону не було визначено місце МСА в системі регулювання аудиту в Україні, однак, рішенням Аудиторської палати України від 18.04.2023 № 122 було затверджено використання Міжнародних стандартів аудиту в якості Національних стандартів аудиту [5].

Можна виділити декілька причин затвердження Міжнародних стандартів аудиту у якості нормативно-правової бази аудиту в Україні [6, с. 51]:

- гармонізація засад регулювання аспектів різних сфер діяльності в Україні з європейськими з метою вступити до Євросоюзу;
- прагнення українських бізнесів залучити іноземні інвестиції, внаслідок якого виникла необхідність демонструвати результати своєї діяльності відповідно до міжнародно визнаних стандартів;
- необхідність досконалого знання міжнародних стандартів для формування фінансової звітності та ведення бухгалтерського обліку відповідно міжнародно прийнятним вимогам.

З того часу позиція МСА в системі регулювання аудиту в Україні лише зміцнювалась. В умовах сьогодення аудит фінансової звітності та аудиторська діяльність в нашій державі регламентується здебільшого двома джерелами: Законом України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» та Міжнародними стандартами аудиту та контролю якості, в той час як окремі нормативно-правові акти відіграють меншу роль. Таким чином, Міжнародні стандарти аудиту мають великий вплив на розвиток аудиторської практики в Україні, принципів її здійснення, питань контролю якості надання аудиторських послуг.

Основним завданням аудиту є не просто перевірка фінансової звітності, а саме надання впевненості зовнішнім і внутрішнім користувачам

(інвестори, кредитори, клієнти, керівники) в тому, що звітність є достовірною та не містить суттєвих викривлень з метою підвищення ступеня їхньої довіри. Дотримання вимог МСА та МСКЯ є ключовим у виконанні цього завдання з таких причин:

- МСА формують обов'язкову єдину методологічну базу. Наприклад, МСА 500-599 надають визначення та обґрунтування аудиторським доказам, що дозволяє провести аудит з максимальною точністю та корисністю [7, с. 434];

- МСА передбачають використання підходу, що орієнтований на ризику. Таким чином передбачається перевірка найбільш ризикованих ділянок обліку, розрахунок загального рівня суттєвості та окремого рівня для суттєвих статей тощо [власна розробка];

- Здійснюючи діяльність на основі МСА та фундаментальних принципів, аудитори формують та удосконалюють свої професійні навички, а також стають більш конкурентоспроможними на міжнародному ринку аудиторських послуг [8, с.14];

- Завдяки виконанню завдання з аудиту відповідно до вимог МСА підвищується довіра іноземних користувачів, що дає можливість бізнесам залучити іноземні інвестиції та розширити діяльність на нові ринки [власна розробка].

Отже, Міжнародні стандарти аудиту мають вагомий та домінуючий вплив на розвиток аудиторської практики в Україні. Вони займають значну роль у регулюванні аудиту та аудиторської діяльності, фактично нівелюючи відсутність Національних стандартів. Використання МСА в Україні позитивно впливає на розвиток професійних навичок аудиторів, забезпечує високий рівень професійного скептицизму та неупередженості при формулюванні аудиторського висновку, удосконалює якості надання аудиторських послуг, надає можливість виходу на іноземні ринки як українським аудиторам, так і українським бізнесам.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Мартиненко А. Україна на міжнародному ринку аудиторських послуг. *Сучасні відносини у світовій економіці: Збірник наукових статей студентів денної та заочної форм навчання*. 2023. С. 47-53. URL: <https://ur.knute.edu.ua/handle/123456789/9100>
2. Мулик Я. І. Аудиторська діяльність в Україні: сучасний стан, реформування та розвиток. *Агросвіт*. Вип. №7. 2020. С. 37-47. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/7_2020/7.pdf
3. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 № 2258-VIII: станом на 20 черв. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>.
4. Про аудиторську діяльність: Закон України від 22.04.1993 № 3125-XII: станом на 22 квіт. 1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3125-12/ed19930422#Text>
5. Про порядок застосування в Україні Стандартів аудиту та етики Міжнародної федерації бухгалтерів: Протокол, Витяг від 18.04.2003 № 122. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0122230-03#Text>
6. Радіонова Н. Й. Історичне становлення нормативно-правового регулювання аудиторської діяльності в Україні. Прага: XI Міжнародна наукова конференції «Наукові дослідження: парадигма інноваційного розвитку». 2022. С. 50-52.
7. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг (видання 2016-2017 років). Частина 1. Рада з міжнародних стандартів аудиту та надання впевненості. 1142 с.
8. Роева, О. С., Мельянцева, Л. В., Шепелюк, В. А. Аудит фінансових звітів в умовах глобалізації: міжнародні стандарти та їх вплив на національні системи обліку. *Актуальні питання економічних наук*, (15). 2025. 20 с. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17155906>